

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0150

<http://hdl.handle.net/2333.1/p5hqbzr9>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 مَرُوا صَبِيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا بَلَغُوا سَبْعًا وَأَضْرِبُوا
 عَلَيْنَهَا إِذَا بَلَغُوا عَشْرًا

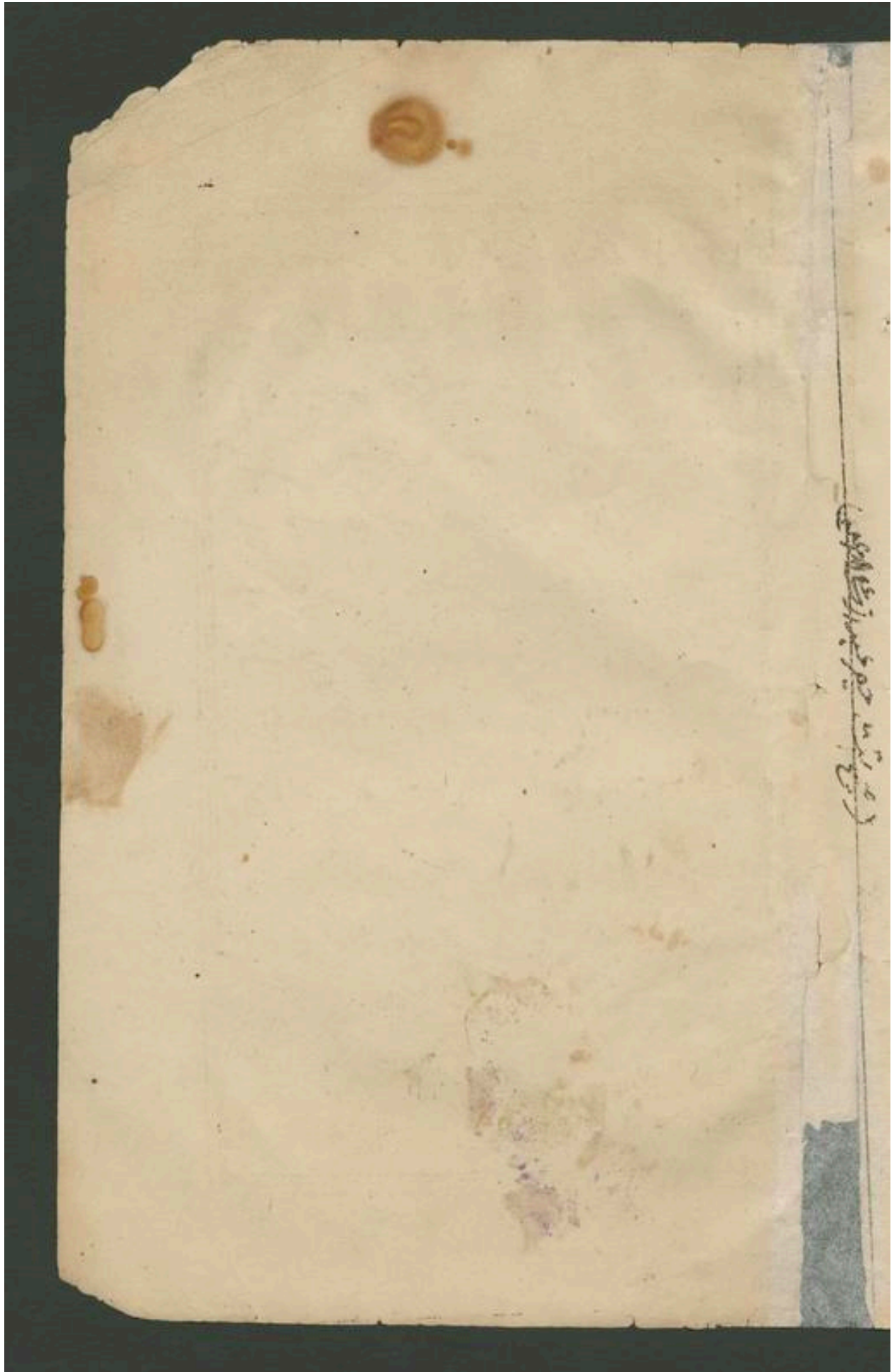
یعنی غیر صلی الله علیه وسلم فرموده است - امر کنید کودکان خود را
 با دامن از چوب بنفشه سال شوند - و بزنده آنها را بزرگ نماز چون ده سال شود

رساله اول در نیات

کعبه دار

تصدیق قاضی القضاة افغانستان علمای میران
 تحقیقا الشریعہ بر تعلیم و نیات مکاتب ابتدائیه -
 حسب الامر حضرت عالی منعالی معین السلطنه
 صاحب افخم و مطبوع سنگی دار السلطنه
 کابل طبع شد ..

(۱۳۳۵)

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بچید برب عزوجل   نعت بیعد باحد مرسل
بر روان صحابہ آل کرام   در رحمت کشادہ باد مدام
چون از میامن وجود مسعود اعلحضرت شہربار
دیانت آثار اولی الامر مقدس ما اعلحضرت
سراج المذہب والذین خلد الله تعالی ملک
الحمد لله تعالی امر تعلیم و تربیت تاسیس
یافتہ و از حسن توجیہات بیغہ حضرت عالی
معین سلطنہ صاحب افخم اطال الله
تعالی عمرہ کہ بر طبق او امر سنیتہ و ہدایات

شریفه علیحضرت والا در انظمامات تعلیمیہ جہد
لمیغ نموده از وقتیکہ نظارت معارف عمومیہ
دولت در وظایف ذات عالی شمولیت
یافتہ با اینکہ مدت قلیہ گذشتہ مگر بفضلہ تعالیٰ
حالت تعلیمیہ و انتظامیہ مدارس و مکاتب
ترقی نمایانہ نموده است ، و تعداد طلبہ
مدارس دارالسلطنہ کابل هزاران ہزار گشتہ بنا بر
رسائل تعلیمیہ نیز زیادہ بکار شدہ ، این است
کہ رسالہ اول دینیات کہ در ابتدای تاسیس
مدرسہ مبارکہ حبیبیہ تالیف شدہ و تعداد
کثیرے ازان بطبع رسیدہ بود تمام رسیدہ اکنون
حسب الامر حضرت عالی ممدوح در مطبع سنگی
دارالسلطنہ کابل بار دوم امر طبع آن صادر
شد از حضرت احدیت جل مجدہ بصد نیاز

خوانانیم که وجود مسعود علیحضرت شهریار ویران
مراحم شعار ما را بر آری که سلطنت اسلامی
ستدام داشته ترقی و تعالی دینی و دنیوی
و مادی و معنوی ملت باحمیت افعانیه
را در نطق عاطفت شان زیاده بر زیاده
گرداند؛ و حضرت عالی متعالی معین السلطنه
صاحب الفهم را که قلباً پیرو علیحضرت شهریار
و ذاتاً متوجه تحصیل رضای قنوع مقدر
خود میباشند در عامه خدمات دولت
و امر تعلیم و تربیت و تهذیب اخلاق افرا
ملت موفق و کامیاب گرداند اللهم آمین
(المؤلف حقیر عبد الرزاق عفی الله عنہ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كَبِيرٍ تَحْرِيْمِ اللَّهِ أَكْبَرُ .
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ
وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ .
تَعَوَّذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ .
تَسْمِيَةِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .
سُورَةُ فَاتِحَةِ الْحَمْدِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ . مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ . إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ . اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ

المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝
 سورة اخلاص بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝
 قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ وَ
 لَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝
 تكبير الله اكبر .

تسبیح ركوع سُجَّانَ رَبِّي الْعَظِیْمِ ۝
 تَسْبِیْحٌ سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ
 تحمید رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ .

تكبير الله اكبر (تسبیح عبده) سُجَّانَ رَبِّي الْاَعْلَى ۝
 تكبير الله اكبر .

تَشْهَدُ الْخَيْرَاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ
 عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ اَشْهَدُ اَنْ لَا
 اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

سورة اخلاص
 تسبیح ركوع
 تحمید ربنا

درود اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما
 صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد
 اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت
 على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد
 وما اللهم ربنا إنا في الدنيا حسنة وفي
 الآخرة حسنة وقنا عذاب النار
 سلام التلام عليكم ورحمة الله

دعاء قموت اللهم إنا نستعينك وتستغفرك
 وأؤمن بك ونؤكل عليك ونشرب من نحره
 ونكلمك ولا نكلمك ونخلع ونترك من يفجرك اللهم
 إياك نعبد وإليك نصلي وتسجد وإليك نسبح ونحمد
 ونرجو رحمتك ونخشى عذابك إن عذابك بالكفار ملحق
 دعاء بعد از نماز فرض اللهم أنت التلام ومينك التلام و
 إليك يرجع التلام حينئذ ربنا بالتلام وأدخلنا

دَارَ السَّلَامِ نَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

طریق وضو

چون وضو را شروع می کنی رو بروی قبله
 بر جای بلند نشسته اول بِسْمِ اللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
 وَ اَحْمَدُ لِلّٰهِ عَلَي دِينِ الْاِسْلَامِ بخوان باز نیت وضو
 را نموده باین طریق نَوَيْتُ اَنْ اَتَوَّضَا لِرَفْعِ
 الْحَدِيثِ وَ اسْتِیَابَةِ الصَّلٰوةِ .

باز هر دو دست را تا بند مای آنها سه دفعه بشوئ
 بعد ازان بدست راست سه دفعه آب گرفته در
 دهن انداخته بشوئ اگر روزه دار نباشی یک
 دفعه غرغره نیز بکن و مسواک بهر حال بکن اگر
 مسواک نباشد انگشت شهادت بجای مسواک
 است بعد از شستن دهن بدست راست

آب گرفته سه دفعه یعنی خود را شسته بدست چپ
بیشان و صاف کن باز سه دفعه بر روی خود
آب انداخته بشوی باز هر دو دست را تا
آرنجها سه سه دفعه بشوی اول دست راست
دوم دست چپ باز آب جدید گرفته همه سه
خود را مسح کن و گوشها و گردن خود را نیز بهمان
آب سه سه مسح کن باز هر دو پا را تا
شتالنگ سه سه دفعه بشوی اول پا
راست دوم پا چپ .

تیمم

اگر آب یافته نشود یا از ضرر آن ترس باشد
پس در عوض وضو و غسل نیت تیمم کرده شود
باین طریق نَوَيْتُ اَنْ اَتِمُّمَ لِرَفْعِ الْحَدِّثِ

وَاسْتِبَاحَةَ الصَّلَاةِ - و ترتیب تیمم چنانست - که
اول خاک پاک یا چیزی که بر آن خاک پاک
باشد طلب کرده شود و هر دو دست خود را
بر آن زده بر روی خود بمالد باز دفعه دوم هر
دست را بر خاک زده هر دو دست خود را
تا آرنجها بمالد چنانچه در وضو شسته می شد.

اذان

در پنج وقت نماز در مسجد می باید که اذان
گفته شود و اذان گوینده را مؤذن گفته میشود
و مؤذن می باید که در جنوب شرقی مسجد ایستاده
شود بر جایی بلند و هر دو انگشت شهادت
خود را در سوراخهای گوش ثامی خود گذاشته
باواز بلند بگوید - اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ-

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ - أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ - أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
الله بعد ازین روے خود را به طرف راست
گردانیده بگوید حَتَّى عَلَى الصَّلَاةِ - حَتَّى عَلَى
الصَّلَاةِ باز به طرف چپ روے خود را
گردانیده بگوید حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ - حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ
باز روے خود را به طرف قبله کرده بگوید
اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ - در اذان
صبح بعد از حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ دو دفعه الصَّلَاةُ
خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ بگوید - بیرون مسجد اگر نماز
بجماعت خوانده شود نیز می باید که اول
اذان گفته شود .

جواب اذان

چون اذان گفته شود می باید که شنونده همه
کار خود را گذاشته و سکوت نموده با اذان متوجه
شود و گوش بنهد و هر لفظ را که مؤذن بگوید
و می بگویند مگر خیفه بزبان خود بگوید و چون
مؤذن حَتَّى عَلَى الصَّلَاةِ وَ حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ
بگوید شنونده در جواب آن لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ بگوید و چون در اذان صَبَّحَ الصَّلَاةُ خَيْرًا
مِنَ النَّوْمِ بگوید و می بگویند مَا صَدَقْتَ وَ بَرَّرْتَ
در جواب آن بگوید .

دعاء اذان

چون مؤذن از اذان فارغ شود می باید که

همه شنوندگان این دعا را بخوانند اللَّهُمَّ رَبِّ هِدِيهِ
 الدَّعْوَةَ التَّامَّةَ وَالصَّلَاةَ الْقَائِمَةَ اتِّمَمَّا
 بِالْوَسِيلَةِ وَالْفَضِيلَةَ وَاللَّحْجَةَ الرَّفِيعَةَ وَ
 ابْعَثْ مَقَامًا مَحْمُودًا لِلَّذِي وَعَدْتَهُ وَارْتُقِنَا
 شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْفِيئَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ .

بعد ازان در مسجد رفته نماز بجماعت خوانده
 شود و زمان در خانه نماز بگذارند و در مسجد
 حاضر نشوند .

وقت نماز فجر

از طلوع صبح صادق است تا بر آمدن آفتاب
 و درین وقت دو رکعت سنت و دو رکعت
 فرض خوانده شود .

وقت نماز ظهر

از زوال آفتاب است تا وقتی که سایه هر
چیز دو چند شود غیر از سایه اصلی و درین وقت
چهار رکعت سنت خوانده شود و چهار رکعت
فرض باز دو رکعت سنت .

وقت نماز عصر

از دو چندی سایه است تا غروب آفتاب
و درین وقت چهار رکعت فرض خوانده شود .

وقت نماز مغرب

از غروب آفتاب است تا وقت گم شدن ^{سفید} سفیدی
که بجانب مغرب میباشد و درین وقت سه رکعت

فرض و دو رکعت سنت خوانده شود.

وقت نماز عشا

از گشتن سفیدی که بعد از برضیت تا صبح
صادق و درین وقت چهار رکعت فرض و دو
رکعت سنت و سه رکعت وتر خوانده شود.

طریق ادا کردن نماز

برای ادا کردن نماز باید بدن و جامه
نماز گذارنده و جای نماز او پاک باشد - و
عورت او پوشیده باشد اگر مرد باشد و از زیر
زانو تا زیر ناف و برهنه باشد نماز او درست
نمی شود و همچنین است زن کتیر مگر سینه
و پشت و شکم او نیز عورت است و اگر زن

آزاد باشد و ماسوائے روزه و دو کف
و دو قدم روزه برهنه باشد نماز روزه صحیح
نمی شود و هر عضوی که عورت باشد به
برهنه شدن ریح آن نماز فاسد می شود حضرت
رسول مقبول علیه الصلوة و التسلام همیشه نماز
فرض بجاعت ادا می کردند پس هر مسلمان
که پیروی آنحضرت را بنماید باید که نماز
فرض بجاعت ادا سازد برائے نماز بجاعت
اول اذان گفته شود بعد از اذان چون نماز
خوان جمع گردند یا خود مؤذن یا شخص دیگر
باجازة مؤذن در پس امام ایستاده شده رو
به طرف قبله نموده اقامت بگوید و ترتیب
اقامت چنین است که بے گذاشتن انگشتان
در سوراخ گوشهای خود الفاظ اذان را

بزودی بگوید - مگر بعد حتی علی الفلاح دو
 دفعه قد قامت الصلوة نیز بگوید بعد از آن
 باقی الفاظ اذان را بگوید .

جواب اقامت

چون اقامت گوینده به حتی علی الصلوة برسد
 امام ایستاده شده و مقتدیان صفها را درست
 کنند و چون قد قامت الصلوة بگوید امام بطرف
 قبله درست ایستاده شده نیت نماز نموده تکبیر
 تحریمه بگوید و هر دو دست را تا زمره ناسه
 گوشها رسانیده بعد اذان هر دو دست را
 زیر ناف گذاشته باین طریق که بدست راست
 بند دست چپ را بگیرد یعنی سه انگشت
 میانه دست راست را بر بند دست چپ

بگذارد و دو انگشت دیگر را که انگشت نر - و
انگشت کوچک می باشد بر بند دست چپ
حلقه کنند و مقتدی نیز همچین کند باز امام و
مقتدی همه ایشان شارا آهسته بگویند و
بعد از آن امام تعوذ و تمییمه را آهسته خوانده
سوره فاتحه بخواند چون امام سوره فاتحه تمام کند
پس امام و مقتدیان بآهستگی آمین بگویند بعد
از آن از کلام الله شریف یک سوره یا یک آیه
در از یاسه آیت کوتاه امام بخواند .
در نماز ظهر و عصر این همه قرائت را امام
بآهستگی بگوید و در نماز مغرب و عشا و
فجر باواز بلند بگوید و در نماز جمع و عیدین
نیز باواز بلند بگوید مگر مقتدی درین وقت
ساکت ایستاده باشد و قرائت امام را بشنود

و در وقت ایستادن نظر خود را بجای سجده
ببندازد بعد از قرائت - امام با آواز بلند و
مقتدی آهسته تکبیر بگوید و همه ایشان رکوع
کنند اول امام دوم مقتدیان باین طریق
که هر دو زانو را بهر دو دست محکم گرفته انگشتان
هر دو دست را کشاده داشته باشند و سر
خود را همراه پشت خود برابر و هموار بگیرند و
همه ایشان در رکوع سه دفعه یا پنج دفعه یا
بفت دفعه با آهستگی تسبیح بگویند و در رکوع
نظر خود را بر پشت پایها بیفکنند باز امام با آواز
بلند تسمیع گفته ایستاده شود بعد ازان مقتدیان
نیز ایستاده بجای تسمیع تحمید بگویند و براس
امام گفتن تحمید ضرور نیست باز امام با آواز
بلند و مقتدی آهسته تکبیر گفته همه بسجده روند.

در وقت سجده اقل هر دو زانو را بر زمین
ببندند بعد ازان هر دو دست بعد ازان بینی
بعد ازان پشانی و انگشتان هر دو دست را
با هم چسبانیده در میان هر دو دست روی
خود را ببندند و انگشتان هر دو دست و هر دو
پای را بطرف قبله کنند و بازوهای خود را
از بغل و شکم خود را از راههای خود دور
دارند و ساقهای خود را از زمین دور دارند
و نظر خود را در حالت سجده بر زمره بینی خود
میکنند و در سجده سه دفعه یا پنج دفعه یا هفت
دفعه تسبیح بگویند باز امام با آواز بلند و مقتدی
بآهستگی تکبیر گفته اند که بنشینند تا اینکه
اعضای ایشان آرام گیرد - باز اول امام
با آواز بلند و دوم مقتدی با آهستگی تکبیر

بگویند و باز بسجده بروند و به قسم سابق سجده
کنند بعد ازین امام با آواز بلند و مقتدی آهسته
تکبیر گفته همه برخیزند و اول روزه خود را از
زمین بردارند و دو دم هر دو دست و سوم هر
دو زانو را برداشته ایستاده شوند .

باز رکعت دوم را بطرح رکعت اول ادا
کنند مگر شاک و تعوذ نگویند و چون رکعت دوم
ادا کنند بعد از هر دو سجده تکبیر گفته بنشینند
و نشستن باین طرح باشد که پای راست
ایستاده باشد و پای چپ فرش کرده شود
و بران بنشینند و انگشتان هر دو پای را
بطرف قبل برابر کنند و هر دو دست را بر هر
دو ران قریب دو زانو بنهند و نظر را بر سینه
بیفکنند و تشهد بخوانند اگر نماز سه یا چهار رکعتی

باشد بعد از خواندن تشهد همه برخیزند و باقی
 رکعات را نیز بهین طرح بخوانند مگر درین وقت
 امام سوره فاتحه بآهستگی بخواند و هیچ آیه و
 سوره قرآن عظیم را بعد از فاتحه نخواند و
 چون همه در رکعت اخیر تشهد بخوانند - بعد
 ازان درود و دعا بخوانند بآهستگی باز امام
 باواز بلند و مقتدیان بآهستگی اول بطرف
 راست و دوم بطرف چپ سلام بگردانند.

اگر نماز فرض تنها بخواند پس هر چه برای
 امام خواندنی بود خود و سببها بخواند بآهستگی
 و نماز ناسنت را نیز بهمان طرح فرض
 بخواند مگر در سنت چهار رکعتی لازم است که
 در دو رکعت اخیر نیز سوره یا آیت کلام الله
 خوانده شود که تنها سوره فاتحه کافی نیست.

دختران و زنان بالغ نیز بهین طرح نماز ادا
 کنند مگر در وقت گفتن تکبیر تحریم هر دو دست
 را تا پیشانی بالا کنند و هر دو دست را بر سینه
 بپنند و در سجده شکم را بر رانها بچسبانند
 و در وقت گفتن تشهد بر سیرین چپ نشسته هر
 دو پا سے خود را بطرف راست بر آرند.
 کوشش کنید که سوره مائے دراز و آیات
 دراز کلام الله شریف را حفظ داشته باشید تا در
 نماز قرائت کنید و هر شخص که آیت و سوره
 دراز را یاد ندارد سوره اخلاص را در نماز قرائت
 کند.

اگر جماعت بر پا باشد تو بیچ کار مشغول
 شو و علیحدہ نماز ادا مکن در هر حالت که امام
 باشد باو سے داخل شو و هر قدر نماز بخواند

۱۰۰

همراه او بخوان هرگاه چیزی از نماز را امام
 خوانده باشد پس بعد از اتمام نماز چون امام
 بطرف راست سلام بگرداند تو سلام نگردان و
 ساکت بنشین و چون سلام دوم بگرداند تکبیر
 گفته بر خیز و باقی نماز خود را کامل کن و تفضیل
 آن در رساله دوم مذکور است .

و میباشد که الفاظ و اذکار نماز بزودی خوانده
 نشود هر لفظ را بخوبی آهسته آهسته گفته باش و
 هر قدر افعال نماز باشند همه را با آهستگی ادرا
 ساز بطرف راست و چپ نباید دید و در
 دل لحاظ خدا را باید داشت هر چیزی که
 زبان جاری باشد خیال خود را بمعنی آن متوجه
 باید کرد تا در خیال بزرگی خدا پیدا شود .

بعد از خواندن نماز انام و مقتدیان را بیاید

که یک دفعه آیت الکرسی بخوانند و سی و سه دفعه
 سبحان الله و سی و سه دفعه الحمد لله و سی و
 سه دفعه الله اکبر و یک دفعه لا اله الا الله و خدا
 لا شریک له له الملك وله الحمد وهو على کل
 شیء قدید باهستگی بخوانند و در اخیر اینها دعا کنند
 لفظ دعا را امام بگوید و مقتدیان آمین بگویند اگر
 علمیده نماز ادا سازند نیز بهین طرح او را ادا
 سازند و بعد از آن دعا کنند .

آیت الکرسی ^{۹۹۹} اللهُ لا اله الا هو الحي القيوم لا تأخذه
 سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من
 ذالذي يتفق عنده الا باذنه يعلم ما بين ايديهم
 وما خلفهم ولا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء
 وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو
 العلي العظيم (دعا) رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ رَبَّنَا اتَّقِ فِي الدُّنْيَا
 حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبَّنَا اقْرُبْ
 عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أقدامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
 رَبَّنَا لا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا عَبْدًا إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
 إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسُوكَ الْهَدْيَ وَالتَّقَى
 وَالْعَفَافَ وَالغِنَى اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاهْدِنَا وَأَرْزُقْنَا
 وَعَافِنَا .

نماز بیمار و مسافر

بیچ وقت آدمی را ترک نماز جائز نیست در هر
 حالت که باشد بالضرورة نماز بخواند اگر وضو نتواند
 یا آب نیابد تیمم کند و اگر ایستاده نماز خوانده نتواند
 نشسته بخواند و اگر نشسته نیز نتواند خوابیده
 با اشاره سر بخواند و ترک نکند - و اگر با اشاره

سرنیز نتواند تاخیر کند .
 مسافر بجای چهار رکعت نماز فرض دو
 رکعت بخواند مگر چون بمقیم اقتدا کند کامل چهار
 رکعت ادا سازد و چون مسافر امام باشد و تنه
 مقیم مسافر دو رکعت نماز خود را خوانده سلام
 بگرداند و مقندی که مقیم است باقی نماز خود را
 کامل کند و قرائت بخواند اگر دو رکعت کامل
 ادا نموده بود و اگر همراه امام یک رکعت خوانده
 بود در آن وقت در یک رکعت قرار است
 می خواند و در دو رکعت سه می خواند

نماز جمعه

در وقت نماز پیشین خوانده شود و در آن روز
 سنت است که غسل کرده شود و جامه بدل

شود و خوشبوئی به بدن خود زده شود باز در مسجد
جمعه رفته چهار رکعت سنت ادا کرده چون
خطیب خطبه بخواند می باید که مردمان ساکت
نشسته خطبه را گوش دهند - و در آن
وقت هیچ نماز سنت و نقل نخوانند - بعد
از خطبه دو رکعت نماز فرض همراه امام خوانده
امام با آواز بلند قرائت گوید و بعد ازان
چهار رکعت نماز سنت و دو رکعت باز
سنت ادا کرده شود بعد ازان دعا کرده شود .

نماز عیدین

در روز عید فطر غسل کردن سواک کردن خست
پاک پوشیدن و خوشبوئی زدن سنت است
و بعد از نماز صبح پیش از رفتن به عیدگاه قدر

بسم

شیرینی خوردن نیز سنت است بعد اذان
 صدقه فطر ادا کردن واجب است و آهسته
 تکبیر گفتن تا وقتیکه به عید گاه برسند نیز سنت
 است - نماز عید دو رکعت بجماعت واجبست
 باین طریق که در رکعت اول بعد از ثنا و پیش
 از فاتحه سه تکبیر با آواز بلند امام بگوید - و مقتدیان
 آهسته گفته همه ایشان دست ما را تا گوش ما
 رسانیده در میان تکبیرات دست ما سے خود را
 بسته بکنند مگر در اخیر تکبیر سوم دست ما را
 بسته امام با آواز بلند فاتحه و سوره خوانده به رکوع
 بروند و در رکعت دوم اول قرأت گفته بعد
 اذان سه تکبیر گفته بطرح رکعت اول ادا
 نموده برکوع بروند - و چون هر دو رکعت را
 ختم کنند امام بر خطبه ایستاده شود و همه مقتدیان

و در نماز عید

بر خطبه گوش دهند و همه کارنامه خود را و گذارشون
 ایضا اضحی نیز بطرح عید فطر است مگر در عید
 اضحی صدقه فطرنیت و پیش از نماز عید
 اضحی روزه داشتن سنت است یعنی از
 نماز صبح تا نماز عید اضحی چیزی نخورد و
 پاشاه و در راه عید گاه باواز بلند تکبیر گفتن
 نیز سنت است و دولت مند بعد از نماز
 اضحی تند کیفیت اضحیه در رساله سوم مذکور میگردد
 انشاء الله تعالی .

بر زمان نماز عیدین لازم نیست و اگر
 بخواند رو است مگر زنایکه در برآدن ایشان
 خوف فتنه نباشد .

تکبیر - الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر
 الله اکبر و لله الحمد .

روز عید اضحی دهم نذمی انجمنی باشد پس
 واجب است که از نماز صبح روز نهم تا نماز
 عصر روز سیزدهم بعد از هر نماز فرض که ایجاب
 ادا شود تکبیر مذکور با آواز بلند گفته شود و
 بر هر فرد جدا واجب است و می ماند
 که متصل خلاص شدن نماز فرض باشد .

نماز وتر

در هر سه رکعت وتر فاتحه و سوره خوانده شود
 مگر در رکعت اخیر بعد از فاتحه و سوره دست ها
 را گوش برده و تکبیر گفته دعا قنوت خوانده شود
 و بعد از کامل کردن رکعت سوم تشهد
 و درود و دعا گفته سلام گردانیده شود .

تراویح

در ماه مبارک رمضان بعد از نماز عشا و پیش
از نماز و تربیت رکعت نماز تراویح دو دو
رکعت ادا کردن سنت است که بجاعت خوانده
شود و بعد از هر چهار رکعت بقدر همان چهار
رکعت استراحت نمودن سنت است و اگر
تنها بخوانند نیز جایز است .

در تراویح همه ماه رمضان یک ختم کلام الله
شریف سنت است چون ختم کلام الله شریف
نباشد سوره مائے دیگر در تراویح خوانده شود
خاص در رمضان بعد از تراویح نماز و تر
بجاعت خواندن صحیح است در دیگر اوقات
صحیح نیست و بعد از چهار رکعت چون استراحت

کند نشیند و این تسمیحات را بخواند سُجَّانَ
 ذِي الْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ سُجَّانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ
 وَالْهَيْبَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكَرْبَاءِ وَالْجَبْرُوتِ
 سُجَّانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَنَامُ وَلَا يَمُوتُ
 سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ
 اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ
 يَا خَالِقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا
 غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سَنَّارُ يَا رَحِيمُ يَا جَبَّارُ يَا خَالِقُ
 يَا بَارُ اللَّهُمَّ اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ يَا مُجِيرُ
 يَا مُجِيرُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

نماز جنازه

هر قدر عزیز و قریب باشد و بمیرد بر مرگ او
 فغان و نوحه نباید کرد و صبر باید نمود - و بدن

در صحیح است حضرت علی علیه السلام

— اورا شسته در کفن نموده شود - باز بیرون
 برده نماز بر او ادا شود باین طریق که میت را
 بطرف قبله سر او بطرف شمال و پاهای او
 بطرف جنوب بگذارند و امام مقابل سینه او
 ایستاده مقتدیان هر قدر باشند سه صف
 یا پنج صف یا هفت صف که عدد صفوف
 طاق باشد ایستاده شوند و نیت ثنا برای
 خدا جل شانہ و درود برای پیغمبر و دعا برای
 میت حاضر بنمایند و بقسم باقی نماز تا تکبیر تحریمه
 گفته دستهای خود را بسته کنند و امام با
 مقتدیان ثنا بگویند باین طریق سُبْحَانَكَ
 اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى
 جَدُّكَ وَجَلَّ تَنَائُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ .

(و بعد از تکبیر دوم این درود بخواند)
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 كَمَا صَلَّيْتَ وَ سَلَّمْتَ وَ بَارَكْتَ وَ رَحِمْتَ
 وَ رَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ .

(اگر میت بالغ باشد این دعا را بخواند بعد از
 تکبیر سوم) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَ مَيِّتِنَا وَ شَاهِدِنَا
 وَ غَائِبِنَا وَ سَافِرِنَا وَ كَبِيرِنَا وَ ذَكِيرِنَا وَ انْشَأْ
 اللَّهُمَّ مِنْ أَحِبَّيْنَاهُ مِنَّا فَاحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ
 وَ مَنْ تَوَيْتَهُ مِنَّا فَتَوِّهُ عَلَى الْإِيمَانِ .

(و اگر میت پسر یا بالغ باشد این دعا خوانده شود)
 اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَجًا وَ اجْعَلْهُ لَنَا اجْرًا
 وَ دُخْرًا وَ اجْعَلْهُ لَنَا شَادِعًا وَ مَشْفَعًا

در روز اول ماه محرم

(و اگر میت دختر نابالغ باشد این دعا خوانده شود)
 اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرْطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا
 أَجْرًا وَزُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً
 وَ مَشْفَعَةً .

در همه تکبیرات دستها را بگوشش نهند مگر
 در تکبیر تخمیر و بعد از دعای تکبیر سوم تکبیر
 چهارم گفته ایستاده سلام بگردانند چون نماز
 جنازه خوانده شود بعد از آن به قبرستان
 برده و دفن کرده شود .

تمت بالخیر

(بقلم الفقیر سید محمد ایشان الکاظمی تحریر شد)

دعا خوانده شود

بِقَوْلِ صِدْقِ الْفَيْضِ الْفَيْضِ

این رساله اول دینیات از ابتدا الی
انتها مطالعه شد همه مسائل آن مطابق مذهب
حنفی میباشد که هیچ مسئله از آن مخالف مذهب
شریف نیست صحیح است فقط

الراقم قاضی القضاة دستخط سید غلام محمد

رئیس محفل میزان تحقیقات

مهرنائب قضاة کابل   مهرانائب قضاة کابل

ملا عبد المجید

ملا میر فضل الله

مهر مفضی محکمہ کابل

مهرانائب قضاة کابل

ملا شاه ملوک

ملا سید احمد

مهر مفضی محکمہ کابل - ملا عبد الحکیم

مهر سید محمد آغا شمس

